

Tweede leven voor Brusselse Beurs

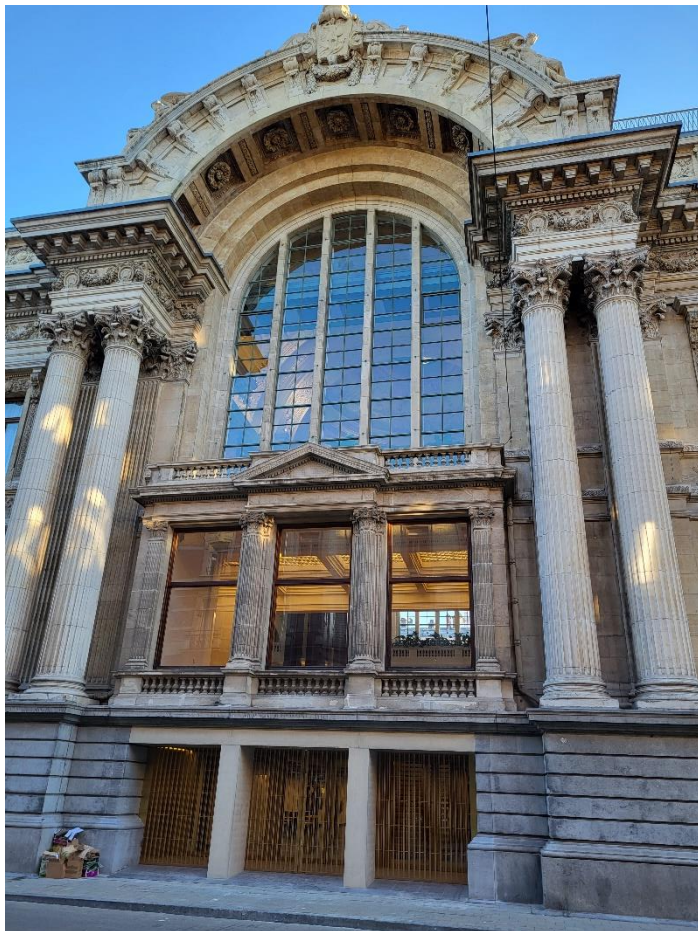
Gelegen aan de brede Anspachlaan, de centrale boulevard van Brussel, is de Beurs/la Bourse een beeldbepalende verschijning. Het neoklassieke gebouw uit 1873 van architect Léon Suys bezit aan de voorzijde een monumentale trappenpartij. Reeds geruime tijd waren er geen beursactiviteiten meer en stond het gebouw leeg. Op 7 september j.l. werd de *Belgian Beer World* geopend in het gerenoveerd gebouw. Niemand van de politici vermeldde de naam van de architect noch van de hoofdaannemer die gedurende jaren zich hebben ingezet om dit stuk erfgoed een tweede leven te geven. Zelfs in het persbericht wordt hun namen genegeerd. Onbegrijpelijk! Maar het is meer dan een paleis voor het Belgisch bier geworden. Het ontwerp van de equipe Robbrecht en Daem Architecten, BEAU (Bureau d'Etudes en Architectures Urbaines) en Popoff architectes is voorbeeldig en heeft veel te bieden, het geeft het gebouw terug aan de stad.

Toen het idee werd gelanceerd kwam een storm van verontwaardiging op gang. Brussel koos voor een platte commerciële invulling. Het voorstel kwam van Sven Gatz die op een bepaald ogenblik de politiek had verlaten en een job kreeg om het Belgisch bier te promoten. Het resultaat van zijn grote inzet is de erkenning van het Belgisch bier als Werelderfgoed.

Brussel Anspachlaan, de Beurs van Léon Suys 1873, foto's Marc Dubois

Het uitvoerig artikel van Geert Sels in De Standaard (8 september) vat het project goed samen: " De Brusselse Beurs biedt zoveel meer dan bier". Het is een belevingsmuseum over de geschiedenis van het Belgische bier, dat op de lijst van immaterieel erfgoed van de Unesco staat. Op twee verdiepingen worden diverse aspecten van de biercultuur belicht op een speelse wijze. Het is geen promotie van grote biermerken, ook kleinere brouwerijen krijgen hun plaats in een breder verhaal.

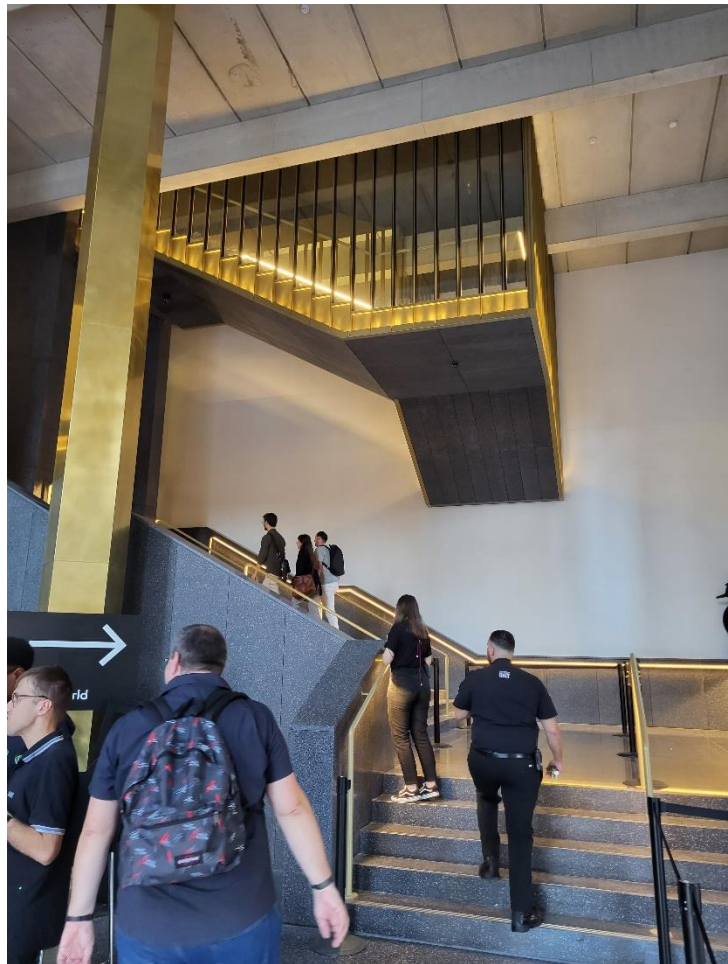
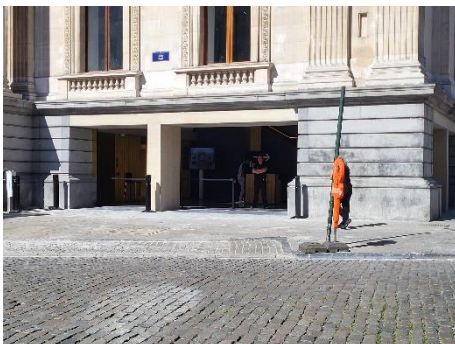

Zijgevel van het Beursgebouw met de nieuw aangebrachte zijingangen voor de sokkel. Via de mandvormige constructie een zicht op de archeologische opgravingen. Foto's Marc Dubois

Het opzet is om het gebouw terug te geven aan de stad, aan de bewoners en de toeristen die het stadscentrum bezoeken. Het toegankelijk maken tot een monumentaal bouwwerk en het aanbrengen van de nodige infrastructuur is een vaak voorkomend probleem. De brede trap aan de voorgevel is niet meer geschikt om een grote hoeveelheid mensen te ontvangen. Een andere oplossing, liefst op straatniveau, moet zorgen dat de toegankelijkheid voor iedereen beter wordt.

De oplossing die de architecten bedachten is inventief, ruim bemeten en architectonisch verrassend waarbij de ervaring van de trappen een

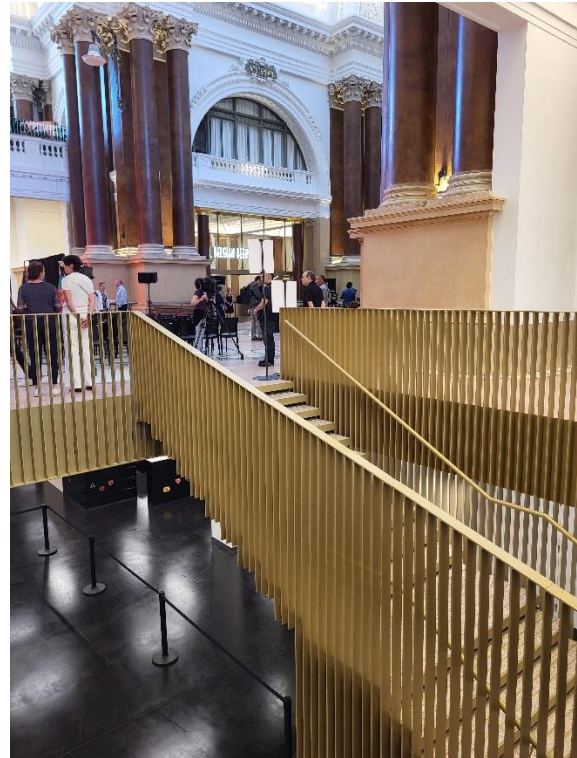
belangrijke rol vervullen. Het positioneren van de inkom en de binnentrap is zo aangebracht dat er nauwelijks signalisatie nodig is. De opening in de sokkel is gelegen op de hoek aan de oostzijde en zeer goed zichtbaar op de aslijn van waar de meeste toeristen komen, de Grote Markt. Onmiddellijk bij het binnenkomen ziet met links de liften en de ruim bemeten trap naar de eerste verdieping. In deze hoge inkomruimte ziet men ook de trap die van verdieping één naar twee gaat, de trap naar het belevingscentrum. Tijdens de openingsuren zijn de sokkel en de eerste verdieping vrij toegankelijk voor het publiek. Er zijn ook twee laterale toegangen gemaakt in de sokkel. Men kan dwars door het gebouw wandelen tussen de Falstaff en de Cirio, twee oude cafés met faam rond het Beursgebouw. In de sokkel ook sanitair, lockers en ruimtes om te vergaderen.

Nieuwe hoofdinkom van het Beursgebouw. Trap naar eerste verdieping. Trap Bovenaan toegang tot Belgian Beer World. Foto's Marc Dubois

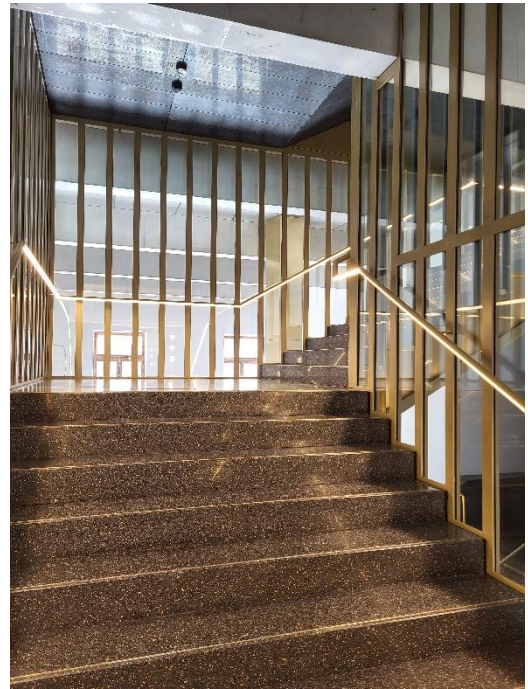
De beleving van de eerste verdieping die publiek toegankelijk is, is adembenemend. Het grondplan bezit een kruisvorm, zoals in een kerk met een langwerpige schip en de transept. Waar beide ruimtes samenkomen

wordt het visueel versterkt door de hoge kolommen. Twee hoge ramen van het transept laten veel daglicht binnenvallen. De lichtkoepels in het dak werden hersteld waardoor er een overvloed aan daglicht binnen dringt. De oorspronkelijke houten vloer werd vervangen door een granitovloer met een kunstintegratie van Valérie Mannaerts. Op deze verdieping ook een restaurant en een bescheiden ruimte om een koffie te consumeren.

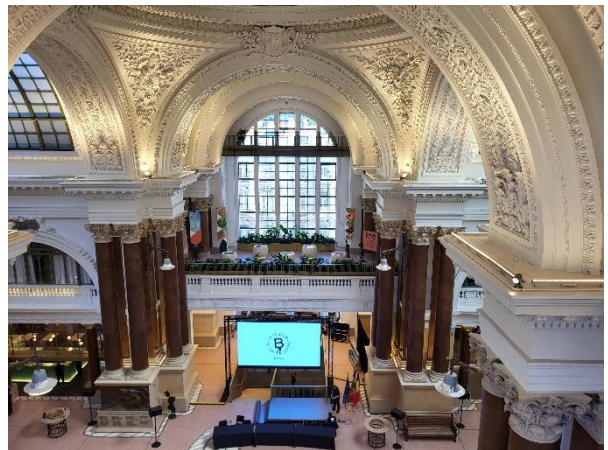

De centrale ruimte van het Beursgebouw met een kruisvormig grondplan. Foto rechts de nieuwe trap om de zijingangen te verbinden met de eerste verdieping. Foto's Marc Dubois

Wie bovenkomt op de eerste verdieping kan direct rechts afslaan, een kaartje kopen en naar verdieping twee gaan waar het verhaal van de Belgische bieren stap voor stap wordt ontwikkeld, van cultuurhistorische tot technische aspecten die leiden tot een grote diversiteit in biersoorten en smaken. Het parcours bevat zeven thematische ruimtes waarbij men de bezoeker inviteert om te participeren, om de diverse aspecten van het bier maken te ontdekken. Veel interactieve tools worden ingezet om de kennis van het bier over te brengen bij de bezoeker. Met twee verdiepingen heeft men tijd nodig om alles te beleven.

Toegang tot Belgium Weer World met op de vloer een kunstintegratie van Valérie Mannaerts. Foto Marc Dubois

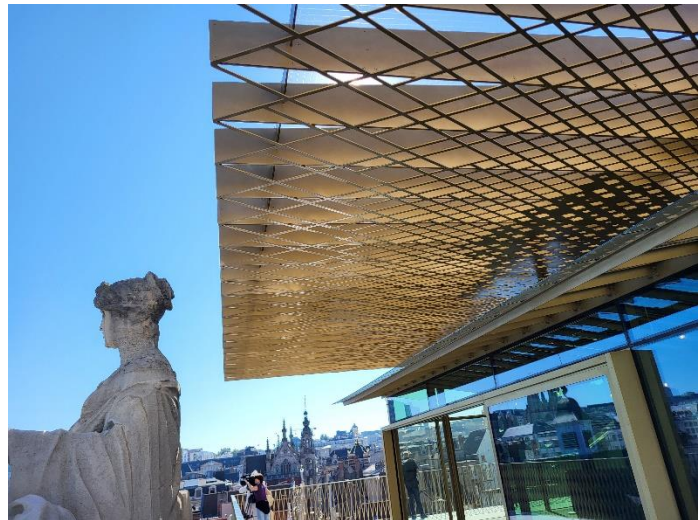
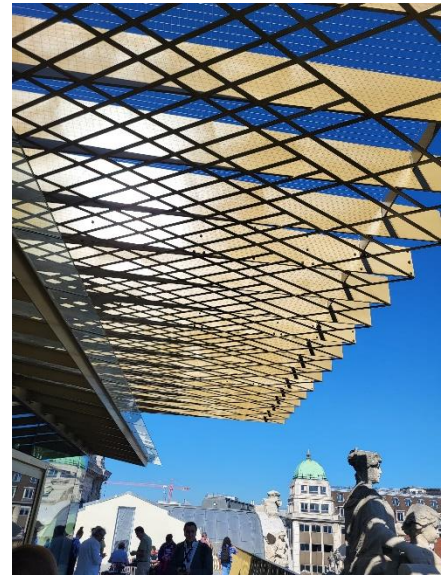
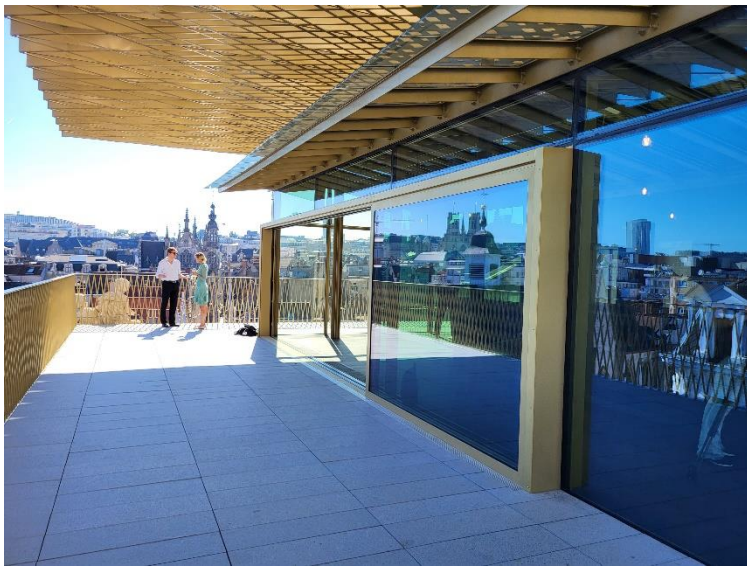
Trap van tweede naar derde verdieping. Zicht op de centrale ruimte van het Beursgebouw met passerelle op niveau drie Foto Marc Dubois

Aantal beelden van het belevingscentrum rond het thema bier. Foto Marc Dubois

Het hoogtepunt van het bezoek is de skybar op het dak waar men bieren kan proeven, maar liefst 49 bieren van het vat. Men kan er genieten van een uitzonderlijk uitzicht op stadskern van Brussel. Deze elegante dakconstructie is een glazen volume met daarboven een structuur gestileerd in een rastervorm als zonnewering. Met twee grote schuifwanden kan in de zomer het interieur een geheel vormen met het ruimte terras.

Ook op straatniveau valt er iets te ontdekken. In de jaren '80 werden aan de zijgevel van de Beurs, kant café Cirio, archeologische resten gevonden van een oud klooster. Om deze vondst te tonen werd een betonnen constructie aangebracht, een verschrikkelijke ingreep. Deze bovenbouw werd gesloopt en vervangen door een elegante soort cirkelvormige korven in gele messing. De archeologische restanten kan men nu ook zien vanaf het interieur van de sokkel.

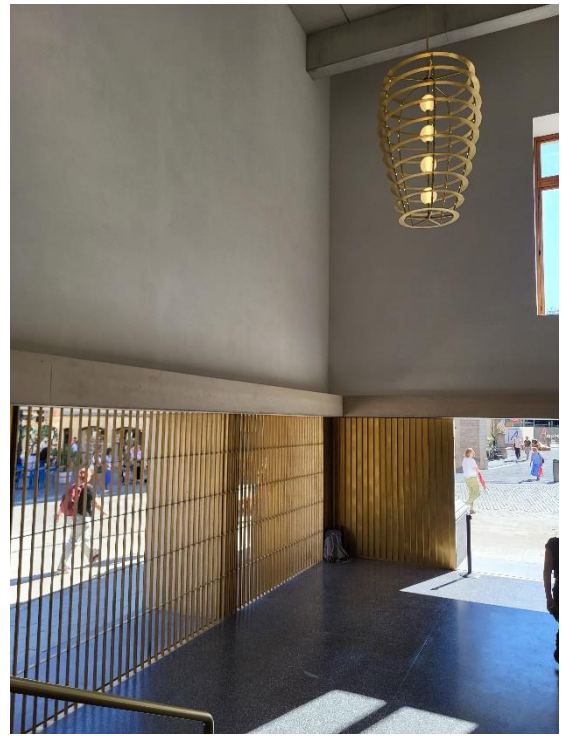

De Skybar van het Belgium Beer World met uniek zicht op de Brusselse binnenstad. Foto's Marc Dubois

Oplossing in Brussel versus KMSKA Antwerpen

Interessant is de vergelijking hoe een nieuwe toegang in de sokkel wordt aangebracht in andere 19de eeuwse panden. In Den Haag werd in het voorplein van het Mauritshuis een trap en een volledig beglaasde lift aangebracht die toegang geeft tot de kelderverdieping van het gebouw. Bij renovatie van het KMSKA (Koninklijk Museum voor Schone Kunsten) in Antwerpen stelde zich dezelfde problematiek. De monumentale trappen waren niet geschikt en men koos eveneens voor een opening in de sokkel. Om de plaats van de nieuwe inkom aan te duiden werd gebruik gemaakt van een "partytentje" om de veel te kleine nieuwe publieke toegang zichtbaar te maken. In Antwerpen spreekt men van een "kattendeurtje", een inkom die veel te klein is in verhouding met het gebouw en het aantal bezoekers die men naar de eerste verdieping moet leiden. De oplossing van de routing en positionering van de trap in het KMSKA heeft niet die kwaliteiten die de architecten hebben uitgewerkt in Brussel.

Zichten bij het verlaten van Belgium Beer World. Bovenaan onderdeel trap van eerste naar tweede verdieping. Zicht op hoofdtoegang richting Grote Markt

Foto Marc Dubois

Twee jaar vertraging voor een nieuwe toegang

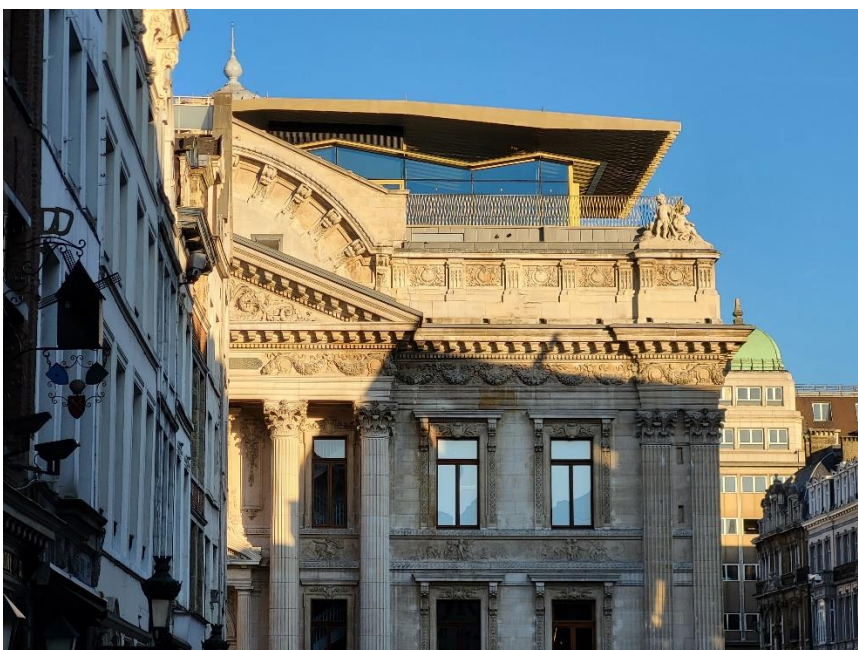
Het bekomen van een bouwvergunning in Brussel is meer dan een lijdensweg. Zeker wanneer het om aanpassingen gaat bij een beschermd monument. Dat men zorgvuldig moet omgaan met het patrimonium is evident, maar er zijn grenzen aan een lamelendige administratie. Wie nu het gebouw bezoekt kan niet begrijpen waarom de Dienst Patrimonium gedurende ruime tijd haar veto stelde tegen het maken van een opening is de sokkel. Dit leverde zware vertraging op met als gevolg dat de bouwprijs zeer gevoelig is gestegen. Vervolgens kan men lezen dat architecten geen benul hebben van prijzen! Wanneer zal men de meerprijs aanrekenen aan de administratie en niet aan de belastingbetaler? In 2013 bedroeg het budget 25 miljoen, het uiteindelijk kostenplaatje is rond de 90 miljoen. Brussel kreeg 10,8 miljoen euro van de Europese Unie in het kader van het relanceplan en dit om het project energie zuiniger te maken wat zeker geen evidente aangelegenheid is bij een dergelijk volumineus gebouw.

Bordeaux heeft een "Cité du Vin" in een opzicht gebouw. Brussel koos niet voor spectaculaire eyecatcher die vrij vlot gedateerd is en gaat vervelen. De verbouwing van De Beurs is een mooi voorbeeld hoe op een intelligente wijze een stuk patrimonium een tweede bestemming kreeg.

Marc Dubois

Journalist VVJ / September 2023

Alle foto's werden genomen op donderdag 7 september, dag van de persconferentie

Projectname: BeursBourse

Programma: publieke ruimte, brasserie, restaurant, ticketbalie, overdekte markthal met kraampjes/kiosken, tentoonstellings- en seminarieruimtes, bierervaringscentrum (Belgian Beer World), panoramische bar en archeologische site

Opdrachtgever: Stad Brussel
Locatie: Beursplein, Brussel, België
Periode: 2015-2023
Oppervlakte: 11.318 m²
Status: voorlopig opgeleverd

Architecten: Bureau d'Etudes en Architectures Urbaines, Popoff architectes, Robbrecht en Daem architecten
Uitvoerend architect: Bureau d'Etudes en Architectures Urbaines, Popoff architectes, Robbrecht en Daem architecten

Kunstinterventie: Valérie Mannaerts (met het kunstwerk 'Private Architecture (BourseBeursBeursBourse)')

Stabiliteit: Greisch
Technieken: Greisch
Restauratie: Atelier d'architecture CAZ
Akoestiek: Kahle Acoustics
Veiligheid: Cosep SA
Wegenis: Greisch
Verlichting: I.C.O.N.
Scenografie: Agence Clémence Farrell
Grafisch vormgever: Base design

Aannemer: Denys NV (herbestemming en restauratie), Tripel (scenografie), Renotec (ontmanteling en afbraak)